

12 КВІТНЯ – ДЕНЬ ПРАЦІВНИКІВ РАКЕТНО-КОСМІЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Шановні співвітчизники!

Щиро вітаю усіх вас із Всесвітнім днем авіації та космонавтики і Днем працівників ракетно-космічної галузі України!

Усі ми пам'ятаємо той день — 12 квітня 1961 року, коли в космосі вперше побувала людина. За 108 хвилин польоту навколо землі Юрій Гагарін не лише відкрив еру пілотованої космонавтики, але й змінив світогляд людей Землі.

Сьогодні професія космонавта, напевно, одна з найрідкісніших у світі. І дуже важливо, що люди цієї професії є і в Україні. Тому перш за все вітаю з Днем космонавтики першого космонавта незалежної України Леоніда Каденюка та льотчика-космонавта, президента Аерокосмічного товариства України Віталія Михайловича Жолобова.

Вітаю також тих з вас, хто ніколи не покидав нашої планети, тих, хто й сьогодні працює в конструкторських бюро, наукових установах та на підприємствах галузі. Проте саме ви забезпечуєте Україні статус космічної держави. Ви пов'язали своє життя зі створенням ракетно-космічної техніки, освоєнням космічного простору — однією з найбільш новаторських та сміливих ідей людства.

Вітаю працівників Національного космічного агентства України, ветеранів полігону Капустин Яр, космодромів Байконур і Плесецьк, космічних та ракетних військ стратегічного призначення. Ваші праця, інтелект та досвід надзвичайно потрібні Україні саме сьогодні, адже це визначає майбутнє нашої держави.

Сьогодні можна сміливо говорити про те, що космонавтика увійшла в життя кожної людини, забезпечуючи супутникові навігацію та зв'язок, точні прогнози погоди, космічні спостереження за земною поверхнею та багато іншого, без чого люди вже не уявляють свого життя.

Зі святом усіх вас! Міцного здоров'я й наснаги! Ніколи не зупиняйтесь на досягнутому й завжди прагніть більшого!

З повагою,
Генеральний директор
Національного космічного
агентства України

Олександр ЗІНЧЕНКО

Редакційна колегія

Яковенко Микола Григорович — головний редактор журналу «Охорона праці»	558-74-11
Гаврилюк Лариса Андріївна — завідувачка редакційного відділу журналу «Охорона праці»	558-36-03
Герход Юрій Володимирович — директор Департаменту безпеки в галузі Мінтрансв'язу України	461-65-58
Єршов Сергій Олександрович — заступник головного редактора з редакційно-видавничої роботи журналу «Охорона праці»	558-74-18
Кріса Іван Якимович — перший заступник начальника Державного департаменту пожежної безпеки МНС України	289-12-46
Лисюк Микола Олександрович — перший заступник директора Національного науково-дослідного інституту промислової безпеки та охорони праці, канд. техн. наук	440-99-55
Мостовий Володимир Миколайович — заступник директора Департаменту з питань державного регулювання заробітної плати та умов праці Мінпраці України	289-43-21
Осіянов Анатолій Якович — відповідальний секретар, завідувач відділу науково-технічного редагування та зв'язку з громадськістю журналу «Охорона праці»	559-60-63
Суслов Геннадій Михайлович — старший науковий редактор відділу науково-технічного редагування та зв'язку з громадськістю журналу «Охорона праці»	559-97-32
Теличко Костянтин Едуардович — заступник головного редактора журналу «Охорона праці», канд. техн. наук	296-05-69
Цибільник Олексій Владиленич — головний спеціаліст Секретаріату Кабінету Міністрів України, відповідальний секретар Національної ради з питань безпечної життєдіяльності населення	256-72-20
Чернюк Володимир Іванович — заступник директора з наукової роботи Інституту медицини праці АМН України, докт. мед. наук	501-33-51
Якібчук Василь Васильович — керівник управління охорони праці та здоров'я — головний технічний інспектор праці Федерації профспілок України	278-02-51

Редакція журналу

Головний редактор Яковенко Микола Григорович	558-74-11
Заступник головного редактора з редакційно-видавничої роботи Єршов Сергій Олександрович	558-74-18
Заступник головного редактора Теличко Костянтин Едуардович	296-05-69
Відповідальний секретар, завідувач відділу науково-технічного редагування та зв'язку з громадськістю Осіянов Анатолій Якович	559-60-63
Завідувачка редакційного відділу Гаврилюк Лариса Андріївна	558-36-03
Редактори: Даніляк Наталія Яківна Покуса Ольга Карпівна	558-36-03 558-36-03
Власні кореспонденти: по Запорізькій та Черкаській обл. Безугла Надія Іванівна	(056) 729-33-02
по Дніпропетровській та Полтавській обл. Безуглий Леонід Микитович	(056) 729-33-02
по м. Києву, Київській та Житомирській обл. Буділов Михайло Юрійович	(044) 558-74-27
по Сумській, Харківській та Чернігівській обл. Кобець Вадим Володимирович	(057) 397-16-77
по Автономній Республіці Крим, Миколаївській та Херсонській обл. Колесник Сергій Анатолійович	(05163) 2-23-29
по Волинській, Закарпатській, Івано-Франківській та Львівській обл. Парфенюк Ігор Юрійович	(098) 498-66-72
по Вінницькій, Рівненській, Тернопільській, Хмельницькій та Чернівецькій обл. Сопільняк Василь Іванович	(0382) 55-83-33
по Кіровоградській та Одеській обл. Цвігун Катерина Михайлівна	(048) 748-97-31
по Донецькій та Луганській обл. Щуров Геннадій Леонідович	(062) 304-34-53
Бухгалтерія	559-48-31, 558-74-27
Реклама	296-05-65, 296-82-56
Відділ реалізації та маркетингу	559-19-51
Поліграфічні послуги	559-62-79, 296-05-68

02100, Київ-100, вул. Попудренка, 10/1. E-mail: mail@ohoronapraci.kiev.ua

Коротким рядком

У лютому голова Вінницької обласної ради Г. Заболотний затвердив розпорядження, яким оголосив проведення серед міст, районів, селищ, сіл і підприємств регіону щорічного конкурсу з охорони праці. Положенням про конкурс передбачено, що за перше місце буде виплачено 10 тис. грн., за друге — 5 тис. грн. і за третє — 3 тис. грн.

***

Теруправління Держгірпромнагляду по Луганській області з початку нинішнього року провело перевірку 25 підприємств ЖКГ, що використовують зварювальне обладнання і балонний газ. Виявлено численні порушення, які могли призвести до трагічних наслідків: на виконання газонебезпечних робіт не завжди видаються наряди-допуски, працівники не користуються засобами індивідуальної захисту, вибухонебезпечні балони зберігаються у непристосованих приміщеннях, де відсутні вентиляція та засоби захисту від впливу атмосферних явищ.

***

Відділ охорони праці, використання трудових ресурсів та зайнятості населення Головного управління праці та соціального захисту населення Львівської облдержадміністрації вдався до популяризації ідей охорони праці в Інтернеті. Для цього кілька місяців тому почали використовувати відомі сайти «Однокласники», «В контакте», «Коннект», «Мейл.ру» та інші, де створено відповідні групи за інтересами. Наприклад, на сайті «Коннект» створено групу «Охорона праці та промбезпека в Україні», де розміщуються відповідні фото та відеоматеріали, якими можуть скористатися працівники служб охорони праці, просто зацікавлені особи. Судячи з усього, група користується успіхом.

НАУКА ПЛЮС КОМПЛЕКСНЕ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

У Донецькій і Луганській областях відбулися розширені засідання рад теруправлінь, присвячені підсумкам наглядової роботи в 2008 р. У них взяли участь керівники Держгірпромнагляду, представники облдержадміністрацій, профспілкових органів, галузевих НДІ, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань, прокуратури, гірничорятувальної воєнізованої служби, засобів масової інформації. У виступах аналізувалася виконана робота, лунали пропозиції щодо її удосконалення, намічались шляхи забезпечення промислової безпеки та гігієни праці у кризових умовах. Відстоюючи державні інтереси у захисті прав працівників на безпечну та здорову працю, наглядові органи мають піднятися на новий рівень. Цьому сприятимуть їх реорганізація та реальний підхід до комплексного управління охороною праці. Таку думку висловив під час виступу в Донецьку Голова Держгірпромнагляду С. Сторчак.

Начальник теруправління Держгірпромнагляду по Донецькій області К. Дорофєєв повідомив, що минулого року інспекторським складом на підприємствах усіх форм власності було виявлено понад півмільйона порушень норм промислової безпеки. Збільшились «ціна» штрафів за них і загальна сума, стягнена з порушників, зменшилась кількість смертельно травмованих працівників.

К. Дорофєєв відзначив плідність співробітництва наглядових органів з Державною воєнізованою гірничорятувальною службою (ДВГРС), прокуратурою, Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань, місцевими органами влади. Поліпшенню цієї взаємодії сприяла б регіональна система управління охороною праці, яку необхідно у найкоротший термін розробити й затвердити на сесії обласної ради.

З конкретними пропозиціями, спрямованими на підвищення рівня промислової безпеки, виступили перший заступник начальника теруправління Держгірпромнагляду по До-

нецькій області, начальник гірничого округу В. Король, заступник начальника теруправління І. Буряк, начальник Центрального штабу ДВГРС С. Смоланов, директор ДонВУП (він же — директор Центру розвитку вугільної промисловості та координації науково-дослідних робіт), Герой України Б. Грядущий, голова облпрокуратури В. Чаус.

Начальник управління вугільної промисловості Донецької облдержадміністрації А. Вовченко розповів про ситуацію на підприємствах вугледобувної галузі в області. Заборгованість з виплат заробітної плати становить понад 400 млн. грн.— вона збільшилась порівняно з січнем 2008 р. у вісім разів. А якщо людина не отримала зарплату, вона недостатньо уважна на робочому місці, не турбується навіть про свою безпеку. В бюджеті не виділено грошей ні на технічне переозброєння, ні на реструктуризацію. Шахти, що готуються до ліквідації, не одержали коштів на оплату електроенергії, їх відключають від енергопостачання, чим створюється загроза аварій.

Немає і грошей на придбання засобів індивідуального та колективного захисту, на технічне переоснащення. Потрібно передбачити, як це може позначитися на охороні праці та промисловій безпеці.

«Так, керівник зобов'язаний забезпечити на своєму підприємстві безпечні умови праці,— сказав А. Вовченко.— Що не обговорюється. Відповідальність з керівників ніхто не знімає. Але на багатьох підприємствах (на шахтах імені О. М. Горького, імені К. А. Румянцева, «Іловайська», «Шахтарська-Глибока», імені Г. М. Димитрова, імені О. Г. Стаха-

нова та інших) цього, через економічну ситуацію, об'єктивно не може бути зроблено. Облдержадміністрація надала свої розрахунки та пропозиції на адресу уряду. Але ми повинні разом з наглядовими органами вийти на програму, яка б дала змогу нормально функціонувати підприємствам вугільної промисловості та забезпечувати на них безпеку праці в нинішніх умовах».

За словами Голови Держгірпромнагляду С. Сторчака, 2008 р. був найскладнішим. Він перевіряв на міцність і надійність як усю нашу систему, так і кожного з нас — на твердість духу, компетентність і високу порядність. На вміння працювати в єдиній команді. За невеликим винятком усі це випробування витримали. Територіальні управління вже другий рік працюють за новою структурою.

За кордоном вважається нормальною система управління з двох ланок: керівник і підлеглий. Допустимими є три ланки. У нас же донедавна діяли заокостені залишки адміністративної системи з 5—6 ланок. У першого керівника було багато заступників, начальників інспекцій, їхніх заступників. До інспекторів руки у нього не доходили. Сьогодні по-

силено оперативність управління інспекторським складом. Громіздкі передавальні ланки скасовано.

Усі перетворення проводилися зважено, після багатьох консультацій. Зокрема, зміни в Донецькій області обговорювалися в Кабінеті Міністрів, у обласній адміністрації.

Оскільки підсумки наглядової діяльності вже неодноразово обговорювалися, С. Сторчак запропонував зосередитися на проблемах. Він погодився з начальником управління вугільної промисловості Донецької облдержадміністрації А. Вовченко: фінансування вугледобувної галузі є недостатнім. Але, за його переконанням, ніякі грошові вливання зверху ситуацію не поліпшать. Корінним чином змінити її дасть змогу приватизація шахт. І сьогодні уряд впритул займається підготовкою до вирішення цього питання. Причому, для того, щоб при цьому досягти максимального рівня промислової безпеки, поряд з Мінвуглепром активно долучається до розробки необхідних документів і Держгірпромнагляд.

С. Сторчак розповів про успішне співробітництво органів місцевої влади, зокрема облдержадміністрації, з наглядовими органами. Показовим є факт: після того, як було оголошено, що жодній шахті не буде узгоджено план гірничих робіт, якщо на її гірничих відводах діятимуть «копанки», кількість їх різко скоротилася.

Підтримуючи виступ представника облпрокуратури, присвячений проблемам безпеки, С. Сторчак вказав на необхідність подальшого співробітництва в цій галузі. При цьому він підкреслив, що згідно з законодавством відповідальність за стан охорони праці на підприємствах покладено на їх власників. Прокуратура ж зосереджує свій контроль передусім на інспекторах та інспекціях. Це, зрозуміло, в компетенції прокуратури і жодного мірою не заперечується, але для вирішення проблеми обом наглядовим органам (а прокуратура — вищий наглядовий орган), необхідно спільно взятися за головну ланку в забезпеченні промислової безпеки — контроль над власником. У цьому плані показовим є досвід Сполучених

Штатів Америки, Китаю... І його потрібно взяти на озброєння. «Так, у нас багато недоликів, можна сказати, погано ми працюємо, якщо судити за результатами минулого року. Але до того часу, поки прокуратура оцінюватиме лише нашу роботу і не заглиблюватиметься в те, що відбувається безпосередньо на самих підприємствах, ситуація на них не зміниться», — сказав Голова Держгірпромнагляду.

С. Сторчак звернувся до представників гірничої науки. Три нещодавні аварії показали, що вона відстає від запитів практики, хоча повинна йти попереду неї, вказувати шлях, застерігати від небезпек. Аварії сталися в зоні тектонічних порушень. Зокрема, на шахті «Краснолиманська» трагедія сталася на пласту, що не значився як викидонебезпечний. Проте на ньому ще до загибелі людей сталися два викиди, які обійшлися, на щастя, без людських жертв. Чому ж галузева наука на них не відреагувала, а чекала на велику біду? Наука має запобігати аваріям, а не тільки пояснювати їх причини після того, що сталося.

Не можна забувати, що на нас покладено завдання комплексного управління охороною праці. Виділяючи в Донецьку структуру особливо небезпечного гірничого округу, ми, таким чином, даємо можливість начальнику теруправління більше уваги приділяти питанням стратегії, удосконаленню системи управління охороною праці в комплексі.

Подібні проблеми обговорювались і на Луганщині. Учасники засідання ради теруправління із задоволенням зазначили, що в цілому рівень смертельного травматизму в області суттєво знизився. За словами начальника теруправління А. Труфанова, майже на чверть — з 99 до 78 осіб. У нинішньому столітті це найнижчий показник. Велику увагу наглядові органи приділяли профілактиці травматизму та запобіганню аваріям. Налагодили партнерські взаємовідносини з власниками підприємств, неодноразово проводили зустрічі з ними. Намагалися прищепити почуття відповідальності за кожне втрачене життя, за шкоду, завдану здоров'ю працівників.

На жаль, минулого року збільшилась кількість шахтарів, які потерпіли на робочих місцях від надмірних

фізичних навантажень, з причини, яка лукаво називається «природною смертю». В основі цих трагедій лежить соціальне коріння і, безумовно, низька якість медичних обстежень...

Але повернімося до Донецька. Голова Держгірпромнагляду висловив жаль, що у найбільшій промисловій області досі не розроблено регіональну систему управління охороною праці. До неї фінансово має бути підключений Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань. Та оскільки немає програми, в області відсутній і механізм виділення коштів на охорону праці...

Пріоритетними на 2009 р., за словами С. Сторчака, для нас є: вугільний нагляд, структурні зміни та посилення Національного науково-дослідного інституту промислової безпеки та охорони праці. Ми створюємо у ньому підрозділ вугільного нагляду. І надамо йому всі права, на підставі яких видаватимемо дозволи. Галузеві інститути мають надалі працювати на свої відомства.

На закінчення учасникам засідання було повідомлено, що Комітет підготував пакет законодавчих актів щодо підвищення відповідальності за стан промислової безпеки. Вони попередньо підтримані і Президен-

том, і Кабінетом Міністрів, і народними депутатами, опубліковані на сайті, їх уже потрібно вивчати і бути готовими до застосування.

Геннадій ЩУРОВ,
наш власкор

На знімках:
у президії ради теруправління:
Голова Держгірпромнагляду
С. Сторчак (ліворуч)
і його заступник О. Румежак;
начальник Донецького
теруправління К. Дорофєєв (ліворуч)
і начальник управління вугільної
промисловості Донецької
облдержадміністрації А. Вовченко.

Фото автора

ВІСТІ З МОП

БЕЗПЕКА — ОСНОВНА СКЛАДОВА ГІДНОЇ ПРАЦІ

У Лісабоні 9—13 лютого 2009 р. відбулася восьма Європейська регіональна нарада Міжнародної організації праці (МОП). У нараді, що проводиться один раз на чотири роки, взяли участь представники урядів, працівників і роботодавців з 51 держави, які є членами МОП у Європі та Центральній Азії.

Основна мета наради — обговорення комплексних стратегічних дій на основі принципів гідної праці у відповідь на фінансову та економічну кризу. Генеральний директор МОП Хуан Сомавія репрезентував на зустрічі дві доповіді, присвячені

гідній праці в регіоні: «Забезпечення гідної праці в Європі та Центральній Азії» і «На шляху до досягнення результатів у сфері гідної праці: огляд роботи МОП за 2005—2008 роки». Серед інших аспектів гідної праці у доповідях особливе місце приділяється її безпеці.

Можливо, не існує більш наочного показника прихильності країни цілям гідної праці, ніж національна статистика у сфері виробничого травматизму і професійних захворювань. Важко заперечувати те, що гідна праця — це безпечна праця.

За оцінками МОП за 2005 рік, щороку у результаті нещасних випадків і захворювань, пов'язаних з трудовою діяльністю, у світі гине близько 2,2 млн. осіб. Незважаючи на те, що економічна перебудова

призвела до деякого поліпшення умов, безпеки та гігієни праці в Європі та Центральній Азії, ризики на багатьох робочих місцях залишаються неприйнятно високими. Вимога привести національні закони з питань безпеки і гігієни праці у відповідність з нормами і стандартами ЄС змусило нові держави — члени ЄС внести до них необхідні зміни, але багато чого ще треба зробити.

Хоча в цілому ситуація у сфері безпеки та гігієни праці в європейському регіоні поліпшується (за деяки-

ми винятками) (мал. 1), виробничі травми та професійні захворювання, як і раніше, змушують мільйони людей кидати роботу, іноді назавжди.

За інформацією Європейського агентства безпеки та гігієни праці, у 27 європейських країнах кожні три з половиною хвилини в результаті виробничої травми чи професійного захворювання гине один працівник. При всіх розходженнях у рівнях травматизму між країнами виробництвами з високим ступенем ризику, як правило, є сільське і лісове

господарство, будівництво, транспорт і обробна промисловість. Крім того, як показано на мал. 1, явні розходження існують між групами країн.

У країнах Північної Європи (група 1) після реформи законодавства в 70-х роках минулого століття і тривалого формування культури профілактики у сфері безпеки і гігієни праці первісно низький середній рівень смертності знизився до 1,72 смертельного випадку на 100 тис. працівників у 2005 р. У групі країн континентальної та Центральної Європи (група 2), де законодавчі реформи почалися пізніше, цей показник є вищим, проте знижується (досягши 3,93 смертельного випадку на 100 тис. працівників у 2005 р.).

У країнах на півдні Європи (група 3) спостерігається та сама тенденція до зниження, хоча первісно вищого рівня, який відображає загальний дефіцит культури безпеки праці в 1996 р. і поліпшення стану справ останніми роками (5,1 смертельного випадку на 100 тис. працівників у 2005 р.).

Нарешті, у більшості східноєвропейських країн (група 4) показник смертності в результаті нещасних випадків є набагато вищим і, як правило, коливається, збільшившись у 2005 і 2006 рр., що свідчить про відсутність стійкої позитивної динаміки в цій сфері.

Загальне зниження рівня виробничого травматизму і професійної захворюваності у більшості країн регіону можна пояснити багатьма

причинами, у тому числі підвищенням рівня інформованості та профілактики, переходом працівників з виробництв з високим ступенем ризику до сфери послуг, а також скороченням зайнятості й тривалості робочого часу в багатьох країнах. Проте у житті працівників усього регіону відбувається багато стрімких змін, що пов'язано з підвищенням ступеня гнучкості у сфері зайнятості, а це може впливати на тип і характер ризиків на роботі: серед жертв розукрупнення підприємств і нестабільно зайнятих працівників відзначається збільшення кількості невиходів на роботу через хвороби, травматизм, скелетно-м'язові та психосоціальні розлади.

Характер діяльності компаній, що змінюється, потребує зміни традиційної ролі органів інспекції праці, служб охорони праці та керівників служб техніки безпеки для того, щоб забезпечити ширше охоплення розрізних груп працівників. Зокрема, необхідно протистояти будь-яким спробам принизити значення інспекції праці. Невипадково, що країни з низьким рівнем смертності в результаті нещасних випадків — це саме ті країни, де вище співвідношення числа інспекторів і кількості найманих працівників.

Як показують результати обстежень, рівень травматизму також нижчий на підприємствах, де діють профспілки, що підкреслює значення консультацій для працівників з питань безпеки і гігієни праці. Інвести-

ції у цю галузь є економічно виправданими. Втрати, пов'язані з виробничими травмами та професійними захворюваннями, можуть бути дуже великими, і тому не викликає сумнівів економічна вигода, яку можна одержати завдяки профілактиці професійних ризиків.

За оцінками МОП, прямі витрати в результаті втрат робочого часу, пов'язаних з виробничими травмами та професійними захворюваннями, еквівалентні 4% світового ВВП, а в країнах ЄС цей показник у 2002 р. становив близько 2,6%.

Формування безпечного та здорового виробничого середовища — важливий аспект збереження на ринку праці працівників, особливо літніх, яким для продовження роботи потрібно залишатися міцними та здоровими. Високий рівень виробничого травматизму і професійної захворюваності значно впливає на згуртованість суспільства та продуктивність економіки. Дійсно, жодній країні не вдалося досягти високого рівня продуктивності та конкурентоздатності, не забезпечивши безпечних умов праці (мал. 2).

Першочерговим пріоритетом у багатьох країнах, що не входять до ЄС, залишається розробка сучасних національних політик, систем і служб, які займаються питаннями безпеки і гігієни праці.

Недавнє прийняття Конвенції про основи безпеки та гігієни праці (2006 р.) спрямовано на сприяння систематичному впровадженню сучасних систем безпеки і гігієни праці завдяки здійсненню національних програм. Підготовка національних параметрів безпеки і гігієни праці, що повною мірою відображають наявну в тій чи іншій країні інфраструктуру і програми, які в них реалізуються, є найважливішим першим кроком на шляху розробки та проведення політики, програм і планів дій у цій сфері.

У рамках проекту, профінансованого Швейцарією, у десятих країнах Південно-Східної Європи, а також проекту, що фінансувався Республікою Кореєю в інтересах країн Центральної Азії, було підготовлено чи оновлено 15 параметрів. Процес

підготовки їх за участі соціальних партнерів і експертів сприяв розширенню соціального діалогу та поглибленню розуміння методів і видів діяльності у сфері безпеки та гігієни праці в інших країнах регіону. Після прийняття власних параметрів деякі країни приступили до підготовки чи виконання національних програм.

У країнах СНД такий підхід дав можливість усвідомити необхідність створення чи реорганізації в ряді країн національних систем виплати грошової допомоги у зв'язку з виробничим травматизмом або професійним захворюванням.

У МОП надходило безліч запитів стосовно сприяння в організації під-

Стимулювання соціальних партнерів до того, щоб вони виконували найчастіше нові для них функції, допомагало розробляти нові підходи до їх власних прав і обов'язків, а також сприяти соціальному діалогу з метою удосконалювання систем безпеки і гігієни праці.

У ряді країн Центральної та Східної Європи було здійснено навчальну програму щодо підготовки інструкторів з числа посадових осіб профспілок і членів комітетів з безпеки і гігієни праці, мета якої полягала в підготовці працівників до більш активної участі в роботі органів, які займаються цими питаннями, на рівні підприємства. Організації роботодавців та-

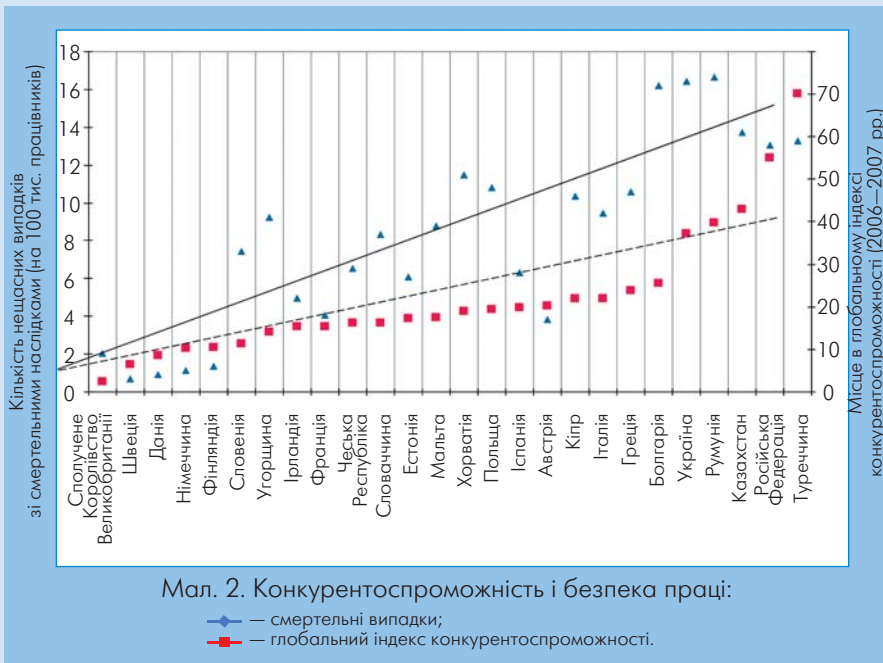
гію WIND було адаптовано до використання дрібними господарствами в Центральній Азії. Було організовано навчання дрібних фермерів, профспілкових працівників, інспекторів праці, а також осіб, які займаються сільським господарством у неформальному секторі. Програмою WIND у Киргизстані було охоплено понад 10 тис. дрібних фермерів. Сьогодні її дія поширюється і на місцеву адміністрацію. Трестороння участь у реалізації програми WIND дала змогу також прийняти в 2007 р. Національну програму Киргизстану для сільського господарства.

У Таджикистані в рамках проекту, що фінансується Фінляндією, методологія WIND поєднувалася з програмою МОП «Розпочни та удосконалюй свій бізнес», а також з іншими заходами у сфері професійно-технічного навчання з метою надання підтримки сім'ям мігрантів на початку ведення свого бізнесу у сфері дрібного бджільництва.

Після проголошення в 2003 р. Всесвітнього дня охорони праці, який щороку проводиться 28 квітня, ця подія стала ефективним засобом привертання уваги громадськості до проблем у сфері безпеки та гігієни праці. Завдяки проведенню Всесвітнього дня охорони праці з'явилася можливість здійснити переклад, адаптацію та поширення матеріалів МОП, у тому числі методологію з оцінки реального рівня травматизму, розробки рекомендацій щодо зниження ризиків з метою скорочення витрат (включаючи розрахункові таблиці для обчислення як прямих, так і прихованих витрат), а також підготувати посібник зі створення систем управління безпеки і гігієни праці на підприємствах.

Інформаційно-просвітницька діяльність здійснювалась також шляхом проведення кампаній по боротьбі з небезпечними умовами праці в конкретних виробництвах, у тому числі в будівництві, сільському господарстві, гірничорудній промисловості, на підприємствах середніх розмірів і в текстильній промисловості.

Підготував за матеріалами МОП заступник головного редактора журналу «Охорона праці» **К. ТЕЛИЧКО**

Мал. 2. Конкурентоспроможність і безпека праці:

— синій ромб — смертельні випадки;
— червоний квадрат — глобальний індекс конкурентоспроможності.

готовки з питань систем управління у сфері безпеки і гігієни праці. Значним досягненням було прийняття в 11 країнах СНД нової системи стандартів безпеки праці, аналогічній МОП-СУОП 2001 (ILO-OSH 2001).

У рамках проекту, що фінансувався Фінляндією, деяким регіонам Російської Федерації було надано сприяння з метою застосування на підприємствах МОП-СУОП 2001. У цьому проекті також зверталася увага на більш сувору звітність про рівень професійної захворюваності, гостроту проблем і на адаптацію методології з розрахунку економічних витрат, пов'язаних з поганими умовами праці.

кож виявили зацікавленість у створенні таких служб в інтересах своїх членів. Успішна діяльність створення відповідної служби в Асоціації промисловців Болгарії дала змогу створити аналогічний орган у Румунії.

Програма WIND з удосконалення роботи у сфері розвитку громад (Work Improvement in Neighbourhood Development), яка довела свою корисність як практичний інструмент, що дає змогу вирішувати проблеми безпеки та гігієни праці в неформальному сільському господарстві, стала здійснюватися в Киргизстані, Республіці Молдова і Таджикистані. У тісному співробітництві з соціальними партнерами Киргизстану методоло-

УДОСКОНАЛИТИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

(За матеріалами виступу на засіданні колегії Держгірпромнагляду начальника управління нормативно-правового та юридичного забезпечення В. ПРОХОРОВА)

До пріоритетних напрямів роботи управління у 2009 р. віднесено подальше удосконалення управління охороною праці на державному, галузевому та регіональному рівнях, координація діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади з питань промислової безпеки та охорони праці, удосконалення законодавчої і нормативної бази.

Аналіз стану опрацювання та затвердження центральними і місцевими органами виконавчої влади галузевих та регіональних програм поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища показує, що на початок лютого 14 центральних органів виконавчої влади опрацювали галузеві програми, решта завершує їх розроблення.

Особливу роль у поліпшенні стану промислової безпеки та охорони праці Комітет відводить реалізації регіональних програм. Такі програми опрацьовані в усіх областях. У Вінницькій області регіональні програми затверджені не тільки в місті та області, а й у кожному районі.

Стан промислової безпеки та охорони праці в регіонах значною мірою залежить від взаємодії територіальних управлінь з місцевими органами виконавчої влади.

Для підвищення ефективності державного управління охороною праці на регіональному рівні у територіальних управліннях доцільно забезпечити закріплення за певним підрозділом функцій щодо взаємодії з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, включати до планів роботи теруправлінь відповідні заходи та встановити контроль за їх виконанням. Але відсутність у складі держадміністрацій структурних підрозділів з охорони праці негативно позначається на результатах такої роботи.

Вирішення питання про створення служб охорони праці в адміністраціях відкладено Кабінетом Міністрів України до стабілізації економічного стану в державі. А тому керівникам територіальних управлінь необхідно вирішувати відповідні питання через керівництво регіональних адміністрацій і ради з питань безпечної життєдіяльності населення. Серед пріоритетних завдань сьогодні є проведення консультацій з головами держадміністрацій щодо створення за їх рішенням в місцевих органах виконавчої влади структурних підрозділів з охорони праці в межах наявного бюджетного фінансування і штатної чисельності. Чинна законодавча база дає змогу це робити.

Належну увагу під час здійснення державного нагляду необхідно приділити управлінню охороною праці на виробничому рівні, ефективності роботи служб охорони праці.

Одним з обов'язків роботодавця, за Законом «Про охорону праці», є забезпечення усунення причин, що призводять до нещасних випадків, професійних захворювань, та здійснення профілактичних заходів, визначених комісіями за підсумками розслідування цих причин. Зверніть увагу — не розслідування нещасних випадків, а розслідування причин, що можуть до них призвести. Це — ніщо інше, як елементи управління ризиками виникнення нещасних випадків на виробництві, найважливішої складової системи управління охороною праці. На підприємствах, де ця робота послідовно і систематично проводиться, відповідно зменшується і вірогідність виникнення нещасного випадку.

Робота управління у 2009 р. буде спрямована також на розвиток нормативно-правової бази.

Комітетом опрацьовано законопроект Загальнодержавної програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, пакет інших законодавчих та нормативно-правових актів, спрямованих на адаптацію до Європейського законодавства, підвищення відповідальності роботодавця за створення на підприємстві безпечних умов праці, впровадження економічних методів управління охороною праці.

Підготовлено законопроект щодо ратифікації Конвенції 176 про безпеку і гігієну праці на шахтах.

У 2009 р. ми продовжимо роботу, спрямовану на розвиток нормативно-правової бази з охорони праці, оскільки єдине правове поле сприятиме розумінню своїх обов'язків як роботодавцями, так і посадовими особами державного нагляду.

Кожного року формується Зведений план розробки (перегляду) нормативно-правових актів з охорони праці, який складається за пропозиціями міністерств та інших центральних органів виконавчої влади та узгоджується з галузевими управліннями.

Але відсутність сучасного нормативно-правового акта, який би визначав порядок, підстави, суб'єктів та принципи формування планів щодо опрацювання або перегляду нормативно-правових актів з охорони праці, не дає змоги у повному обсязі реалізувати наші повноваження.

Саме тому розроблено новий Порядок опрацювання (перегляду) нормативно-правових актів з охорони праці та промислової безпеки, в якому передбачено обов'язкову вимогу щодо здійснення фінансування Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві розробки нормативно-правових актів на підставі Зведеного плану. Заплановані акти будуть включатися у програму робіт Фонду.

Планується завершити перегляд положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з охорони праці та ще раз провести заходи з актуалізації тих нормативно-правових актів, які увійшли до Показника.

Національним Науково-дослідним інститутом промислової безпеки та охорони праці проведено детальний аналіз чинних нормативно-правових актів та розроблено рекомендації щодо їх актуалізації або вилучення, які обов'язково будуть враховані.

У теруправліннях і в експертно-технічних центрах організація правової роботи є одним з найбільш актуальних питань, оскільки від правильності застосування вимог законодавства під час здійснення державного нагляду та експертної діяльності залежить імідж системи загалом.

Найбільш яскравим прикладом є правові колізії, які виникли під час застосування Закону «Про основні засади здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» та міжнародного законодавства.

У цьому питанні головною фігурою є юрист, а не інспектор. Адже робота юриста полягає в тому, щоб своєчасно повідомити про нові норми законодавства та дати роз'яснення щодо правильного їх застосування.

Сьогодні фахова робота юриста необхідна також і під час проведення посадовими особами Держгірпромнагляду спеціального розслідування нещасних випадків на виробництві.

У ДЕРЖГІРПРОМНАГЛЯДІ

Попередній аналіз правової роботи за 2008 р. показав, що майже 80% справ, що розглядаються в судах, до яких як відповідач або третя особа залучаються теруправління, є оскарженням рішення комісії зі спеціального розслідування або встановленням факту нещасного випадку на виробництві.

Це свідчить про необхідність надання правової допомоги юристом під час складання актів, їх перевірка на відповідність вимогам Положення про порядок розслідування, і нарешті, потрібно практикувати хоча б раз на місяць проведення навчання з інспекторським складом.

У 2009 р. будуть підготовлені Методичні рекомендації щодо організації правової роботи в територіальних управліннях.

НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ПІДТРИМКА ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ

(За матеріалами виступу на засіданні колегії Держгірпромнагляду начальника управління науково-технічного забезпечення державного нагляду І. ПЕРЕВОЗНИК)

Одним з основних пріоритетів діяльності Комітету у минулому році було визначено проведення реорганізації системи науково-технічної підтримки державного нагляду.

Для виконання цього завдання впродовж року вживалися заходи щодо удосконалення Єдиної системи науково-технічної підтримки державного нагляду, створеної у 2007 р.

Головною організацією системи призначено Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці. До її складу увійшли всі експертно-технічні центри Комітету. Основним завданням системи визначено підвищення ефективності науково-технічної підтримки, контроль та координацію діяльності суб'єктів системи, сприяння їх розвитку та удосконалення нормативних актів, що регламентують експертну діяльність.

З метою створення умов для функціонування такої структури минулого року проведено реорганізацію експертно-технічних центрів. Змінено їх назву, внесено зміни до статутів та контрактів з керівниками.

Наказом по Комітету інституту доручено супроводжувати функції з управління експертно-технічними центрами, для чого в інституті створено окремий підрозділ, внесено відповідні зміни до статуту.

Найближчим часом необхідно розробити концепцію розвитку системи, основними напрямками якої повинні стати розробка нормативних актів, що регулюють експертну діяльність, підвищення рівня кваліфікації фахівців, створення спільної потужної матеріально-технічної бази і забезпечення реального кадрового резерву на посади начальників центрів.

Необхідно також розпочати процедуру акредитації ЕТЦ як органів інспекційного контролю, адже найближчим часом ця вимога стане обов'язковою для визначення спроможності організації виконувати експертизу в галузі охорони праці.

Сьогодні всі ЕТЦ на різних стадіях займаються побудовою, впровадженням, а деякі вже сертифікували систему управління якістю на своїх підприємствах.

У вирішенні поставлених завдань мають брати участь усі суб'єкти системи, не тільки головний інститут. Усі питання стосуються в основному діяльності центрів, і шляхи їх вирішення — за ними. Інститут має координувати діяльність ЕТЦ.

Наведу приклад прояву такого підходу. Згідно з рішенням Комітету в усіх ЕТЦ мала бути створена юридична служба. Нещодавно інститутом проведено перший семінар з юристами підприємств. Це перша зустріч, яка передбачає надалі постійну кропітку роботу. Але 7 керівників проігнорували запрошення та не направили свого фахівця для участі в семінарі. Таке ставлення до роботи у системі неприпустимо. Тільки активна участь усіх суб'єктів сприятиме успішному її розвитку.

Значний вплив на стан промислової безпеки в Україні має й діяльність майже 1000 експертних організацій недержавної форми власності. Усвідомлюючи це, Комітет працює у напрямі забезпечення координації їх роботи.

Комітетом утворено дорадчо-консультативний орган — раду з питань формування політики у сфері експертизи

промислової безпеки та охорони праці. У раді представлені всі зацікавлені сторони — це керівники експертних організацій приватної та державної форм власності, представники центральних органів виконавчої влади. На засіданнях цього органу вирішуються актуальні питання, що виникають у повсякденній діяльності всіх експертних організацій країни. У рамках роботи ради опрацьовуються пропозиції щодо прозорості та неупередженості дій усіх фахівців, які виконують експертизу. Згідно із затвердженим планом розробляються проекти нормативно-правових актів та концепцій щодо створення нових методів неруйнівного контролю.

Розроблено електронну базу даних експертних організацій, яким видано дозвіл на виконання техогляду та/або експертного обстеження устаткування. Базу даних буде розміщено на сайті Комітету для відкритого доступу.

Утворення ради дало змогу вирішити низку питань, які стосуються експертної галузі, зняло напругу, що іноді виникала між експертними організаціями різних форм власності у процесі їх роботи.

Одним з найважливіших питань є підготовка експертів. Згідно з установленим порядком до проведення експертизи допускаються тільки ті фахівці, які успішно пройшли навчання, стажування та атестацію. Така процедура дає можливість підвищити рівень кваліфікації майбутніх експертів, не допустити до проведення робіт працівників, які не мають необхідних знань та не продемонстрували набутих під час стажування навичок.

Впродовж минулого року здійснено навчання 1027 експертів технічних з промислової безпеки, підвищено кваліфікацію 625 експертів. Проведено атестацію 299 кандидатів в експерти.

Розвиток та удосконалення системи науково-технічної підтримки державного нагляду не можна зупиняти. Це — постійний процес. Стан устаткування, що експлуатується в країні, вступ України до СОТ, впровадження технічних регламентів, та й ті аварії, які стаються останнім часом у країні, потребують пошуку нових підходів, форм та методів проведення експертиз. І це є одним з основних напрямів роботи Комітету.

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

РАДА З ПИТАНЬ БЖД — АВТОРИТЕТНИЙ ОРГАН

Республіканську раду з питань безпечної життєдіяльності населення при Раді міністрів АР Крим (далі — рада БЖД) створено урядом Криму 18 травня 1995 р. для забезпечення координації та контролю за реалізацією державної політики в галузі охорони здоров'я та життя людей на виробництві, профілактики побутового травматизму, функціонування в республіці системи державного, регіонального та галузевого управління цією сферою діяльності. Рішення ради БЖД є обов'язковими для міністерств, комітетів, виконкомів, райдержадміністрацій, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності на всій території автономії. Очолює раду перший заступник Голови Ради міністрів АР Крим Е. Гривковський, з яким вів розмову наш власний кореспондент Сергій КОЛЕСНИК.

— Едуарде Олександровичу, розкажіть, будь ласка, нашим читачам про напрями діяльності Республіканської ради.

— За останні три роки проведено 11 засідань ради та її бюро. Було розглянуто 23 питання: стан профілактики профзахворювань у Криму, технічний стан машинно-тракторного парку сільгосп підприємств, безпечна експлуатація житлових будинків підвищеної поверховості, атракціонів, стан охорони праці у будівельній галузі, проведення республіканських конференцій з охорони праці та форуму «Безпека праці», навчання з питань охорони праці посадових осіб органів виконавчої влади, формування Республіканської програми з охорони праці, створення структурного підрозділу з охорони праці та низка інших.

В обговоренні питань і в прийнятті рішень брали участь керівники та спеціалісти органів виконавчої влади, нагляду й контролю за безпекою праці, громадських структур, роботодавці. Прийнято 157 рішень, виконання яких покладено на райдержадміністрації, виконкоми міськрад, відомства і, звичайно, робочий орган ради — службу охорони праці. За їх виконанням організовано контроль.

— Чому виникла необхідність обговорити саме ці питання і чи потрібна взагалі рада БЖД?

— Тематика обговорень формується за пропозиціями міністерств, республіканських комітетів, виконкомів міськрад, райдержадміністрацій, відомств, структур, соціальних партнерів, які беруть участь у вирішенні питань охорони та умов праці, а також займаються профілакти-

кою травматизму. Пропозиції, що надійшли, узагальнюються робочим органом ради, приймається план. Звичайно, обговорюються й позапланові (за пропозиціями теруправління Держгірпромнагляду) питання, наприклад, робота мобільних груп, безпека експлуатації атракціонів. Зараз готуємося розглянути заходи, спрямовані на те, щоб не повторилася євпаторійська трагедія, не послабшала б увага до питань безпеки виробництва у період економічної кризи.

Ми розуміємо, що значне коло питань безпечної життєдіяльності, актуальних для республіки, залишилось поза нашою увагою. Але кожне питання, що виноситься на обговорення ради при центральному республіканському органі виконавчої влади, потребує ретельної підготовки, суміщення повноважень, можливостей, інтересів широкого кола органів, структур і організацій — учасників реалізації цього питання. Для цього потрібні штати, їх сьогодні у нас немає. Одна людина, нехай вона тричі спеціаліст, не замінить відділ з 6—7 осіб. Тому змушені обмежуватися найбільш нагальними питаннями, але й за іншими — здоров'я та життя людей.

Чи потрібна рада БЖД? Так, це на сьогодні єдине громадське формування, на засіданні якого можна почути й обговорити пропозиції всіх учасників вирішення проблем охорони праці, профілактики травматизму. Досвід роботи нашої ради показав її життєвість і затребуваність.

Необхідно внести корективу до концепції роботи рад. Більш як 15 років тому, коли приймалося рішення про створення рад БЖД, переважала галузева структура економіки, зараз же основними виконавцями рішень ради стали місцеві органи виконавчої влади та їх структурні підрозділи. А це потребує перегляду і складу учасників ради, і положення про раду. Доцільно затвердити типові положення про регіональну раду БЖД, визначити наявність окремої штатної одиниці та джерело фінансування технічної діяльності ради. Необхідно узаконити раду з питань БЖД і в ст. 35 Закону «Про охорону праці».

Безсумнівно, необхідною є й активізація методичної роботи. На жаль, останнім часом послабшала увага Національної ради з питань безпечної життєдіяльності населення при Кабінеті Міністрів України на діяльність регіональних рад. Відповідальний секретар нашої ради О. Долгих, який уже 24 роки займається управлінням охороною праці на республіканському рівні, був технічним інспектором праці профспілки, експертом державної експертизи умов праці, головним державним інспектором теруправління Держнаглядохоронпраці по АР Крим і м. Севастополю, заступником начальника управління охорони праці та безпечної життєдіяльності, коли у нас було таке управління, знає в комплексі організацію охорони праці в республіці. Він періодично інформує про консультації з відповідальним секретарем Національної ради з питань БЖД О. Цибульником з тих чи інших моментів, але телефонна консультація не замінить навчання, тематичного семінару, обміну досвідом роботи. Зібрати відповідальних секретарів рад БЖД 27 регіонів України — не такі вже й великі витрати. Як правило,

ці посадові особи є практичними керівниками регіональних служб охорони праці, і користь від цього навчання була б великою. Та й головам рад необхідно періодично зустрічатися, співставляти, коригувати організацію діяльності, що проводиться. Оскільки преамбула Закону «Про охорону праці» встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні, то й рішення, які приймають ради, політика, що проводять органи виконавчої влади на місцях, має проводитися в єдиному руслі.

— У нашій розмові Ви вже не раз згадали про структурний підрозділ з охорони праці. Яких заходів щодо створення таких служб вживає Рада міністрів АР Крим?

— Так, це питання залишається «важким». Тому я вживу термін «служба охорони праці». Юридично у нас немає підрозділу, передбаченого ст. 34 Закону «Про охорону праці». Відтворення відділу з охорони праці рада БЖД ініціювала відразу ж після виключення в 2005 р. цих завдань з повноважень Мінпраці України. Про невиконання Закону зазначав і начальник теруправління Держгірпромнагляду по АР Крим і м. Севастополю М. Батаєв у своїх зверненнях до Верховної Ради і Ради міністрів АР Крим. Спільними зусиллями вдалося ввести одиницю заступника міністра праці та соціальної політики, який займається питаннями охорони праці.

Зараз реалізацію повноважень Ради міністрів АР Крим в галузі охорони праці здійснюють дві штатні одиниці у складі Міністерства праці та соціальної політики АР Крим, якому, проте, повноваження ці не передані. Перешкода криється у відсутності типового положення про відділи охорони праці — нормативного документа, що регламентує наявність і штатну чисельність відділу.

Рада міністрів АР Крим впродовж 2006—2008 рр. неодноразово зверталася до Кабінету Міністрів України, Держгірпромнагляду з пропозиціями про затвердження названих документів. І ваш журнал допомагав нам у цьому. Минулого року Рада міністрів автономії направила до Кабінету Міністрів України Звернення учасників I Республіканської науково-практичної конференції з охорони праці. Доручення Кабінету Міністрів України на виконання цього Звернення дало змогу Держгірпромнагляду подати Кабінету Міністрів України на затвердження проекти типових положень. Але, на жаль, затвердження цих документів знову було відкладено.

Державна комісія з розслідування причин вибуху житлового будинку в Євпаторії, членом якої я був, з метою запобігання та недопущення у подальшому аналогічних аварій у державі запропонувала прискорити розгляд постанов Кабінету Міністрів України про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів від 1 серпня 2007 р. № 996 про затвердження типових положень про відділи охорони праці обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій та про відділ (сектор) охорони праці районної, районної в містах Києві та Севастополі державних адміністрацій.

Крім завдання щодо створення відділу охорони праці, стояло завдання організації проведення навчання заступників керівників органів виконавчої влади, які курирують питання охорони праці, і спеціалістів, які прово-

дять роботу з охорони праці в регіонах і галузях. Завдяки допомозі, взаєморозумінню наших соціальних партнерів, насамперед управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань України в АР Крим (начальник Т. Зверєва), відділення Головного навчально-методичного центру Держгірпромнагляду (директор К. Курдюмова), інших партнерів у листопаді та грудні 2008 р. таке навчання було проведено. Більш як 30 заступників міських голів, голів райдержадміністрацій і республіканських комітетів, заступників міністрів, 35 спеціалістів охорони праці цих органів пройшли навчання, склали іспити й одержали відповідні посвідчення. І я із задоволенням інформую, що в АР Крим відповідно до Закону «Про охорону праці» в цілому вирішено питання навчання заступників керівників органів виконавчої влади, спеціалістів охорони праці, які забезпечують практичну реалізацію повноважень органів виконавчої влади в галузі охорони праці, та наділення їх правом прийняття управлінських рішень, організації та проведення роботи щодо державного управління охороною праці.

— Серед повноважень Ради міністрів АР Крим в галузі охорони праці є і формування програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Як виконується це завдання?

— Пропозиції щодо заходів Республіканської програми, що надійшли від міністерств, республіканських комітетів, виконкомів міських рад, райдержадміністрацій в АР Крим, соціальних партнерів — Федерації незалежних профспілок Криму, Республіканської організації роботодавців Криму, структур нагляду та контролю за охороною та умовами праці у лютому 2008 р. було зібрано й узагальнено робочою групою з підготовки програми. Міністерством праці та соціальної політики АР Крим було підготовлено проект Республіканської програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2008—2012 рр. Проте невизначеність джерел фінансування програм з охорони праці, відсутність відповідного республіканського органу виконавчої влади, що забезпечує вирішення завдань, передбачених ст. 19 і 34 Закону «Про охорону праці», а також відсутність Загальнодержавної програми не дали змоги згідно з Конституцією автономії прийняти республіканську програму.

Але нам дуже потрібна програма на республіканському рівні, і тому нині службою охорони праці проводиться робота щодо включення заходів з охорони праці до проекту Програми економічного та соціального розвитку Автономної Республіки Крим на 2009 р.

— Болюче питання фінансування заходів щодо забезпечення охорони праці. Зараз є великі труднощі з його вирішенням. Рада міністрів АР Крим вносила свої пропозиції в органи державного управління охороною праці. Що треба зробити для покращання ситуації, яка склалася?

— Для того, щоб у регіонах, на місцевому рівні, працювала ст. 19 Закону «Про охорону праці», треба хоча б по мінімуму передбачити кошти у Державному бюджеті. Нехай цих грошей спочатку вистачить тільки на

проведення короткострокового семінару. Із зростанням економічного потенціалу сума фінансування збільшуватиметься, але навіть мінімальні суми привчатимуть до виконання Закону. Це перше джерело фінансування охорони праці.

Друге джерело — Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань України. Треба узаконити регіональну квоту (1—3%) від коштів, що перераховуються підприємствами регіонів у Фонд, на фінансування заходів місцевих програм поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Наприклад, республіка перерахувала за I квартал 15—20 млн. грн. страхових внесків. Ми знаємо, що на III квартал у нас залишиться 1% цієї суми на заходи республіканської програми; другий відсоток, можливо, треба було б узаконити для заходів міських, районних програм; третій відсоток визначити як цільовий — припустимо, для створення інформаційної мережі. Ось тоді й ставлення до програм буде інше, і стан охорони та умов праці зміниться. Звичайно, доведеться переглянути перелік заходів і розподілити їх за джерелами фінансування — роботодавцем, Фондом, бюджетом.

— На 1 тис. працюючих в Криму в 2009 р. припадає 1,3 примірника журналу. Як Ви вважаєте, цього досить для необхідного інформування працівників, діяльність яких пов'язана з питаннями охорони праці?

— Перебіг нашої розмови вже підтверджує, що ми з журналом «Охорона праці» співробітнічаємо. Ви буваєте у нас, бачите, чим ми займаємося і як це робимо. Звичайно, ми хотіли б частіше бачити на сторінках журналу публікації про наших спеціалістів, інженерів охорони праці, про кримські підприємства. Двічі на рік — перед річною та піврічною передплатою ми направляємо листи у міністерства, райони, нагадуємо місцевим органам про необхідність проведення роз'яснювальної роботи на підприємствах, в організаціях щодо проведення передплати на журнал «Охорона праці». Ми також регулярно ведемо облік проведення передплати в регіонах республіки, робимо розрахунок забезпеченості виданням підприємств. У ваших даних за кількістю підприємств враховані й фізичні особи, ми їх не враховували, а тепер будемо. Журнал з кожним роком стає цікавішим і кориснішим. До душі припала «Бібліотека спеціаліста з охорони праці», минулого року ви ввели «Правові консультації», 2009 р. відкрився новим додатком, по суті, журнал у журналі — «Безпека праці на виробництві». Будемо продовжувати спільну роботу, адже проблем, які треба вирішувати, ще багато.

На знімку:

перший заступник Голови Ради міністрів АР Крим Е. Гривковський (ліворуч) і заступник начальника з охорони праці відділу охорони праці та Державної експертизи умов праці Міністерства праці та соціальної політики АР Крим О. Долгих планують наступне засідання Республіканської ради з питань безпечної життєдіяльності населення.

Фото автора